



Legenda

- [Wprowadzenie](#)
- [Film](#)
- [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Słowniczek](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Legenda o Smoku Wawelskim, Legenda o Bazyliaszku, Legenda o Królu Popielu - ktoś z nas nie słyszał tych ciekawych, nie do końca prawdziwych opowieści? Dziś poznacie ich cechy gatunkowe i dowiecie się, ile znaczeń ma słowo *legenda*.

Już wiesz

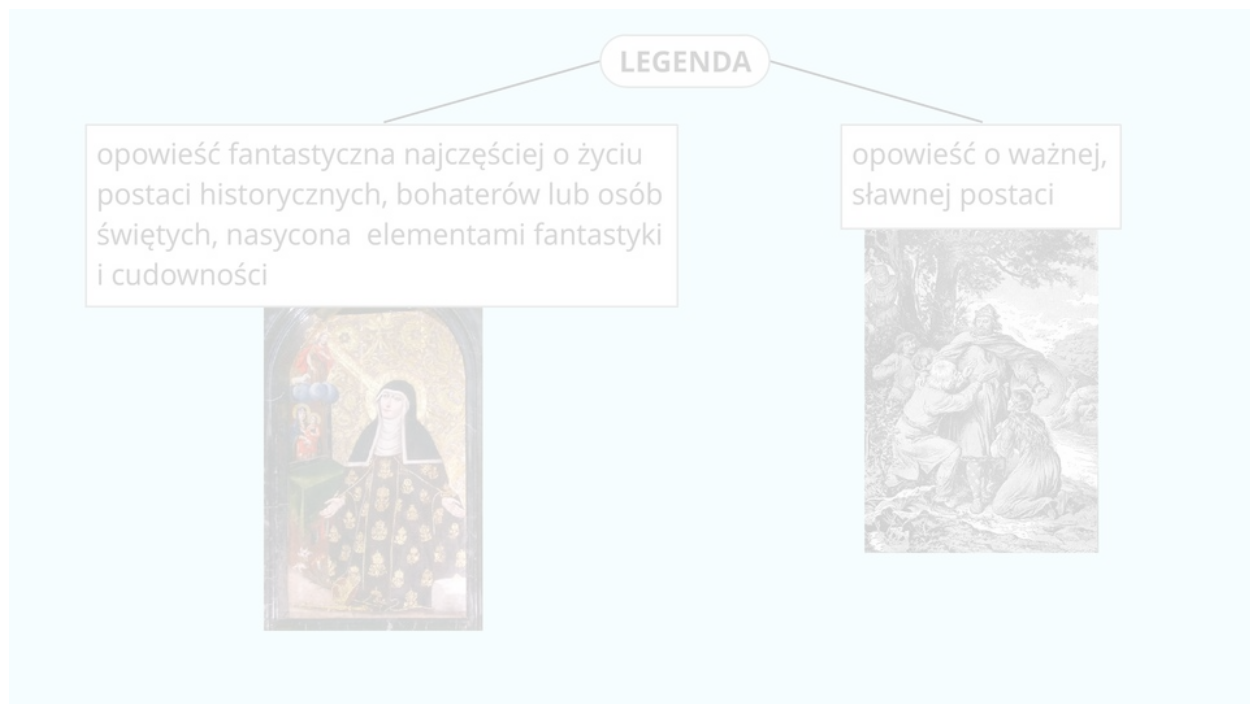
Przed zapoznaniem się z e-materiałem powinieneś znać:

- tytuły kilku wybranych legend i baśni.

Nauczysz się

- zdefiniujesz pojęcie legenda;
- scharakteryzujesz legendę jako gatunek literacki;
- scharakteryzujesz baśń;
- odróżnisz baśń od legendy.

Film



Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DChraqZfD>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY-SA 3.0.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Ćwiczenie 1

Zaznacz definicję, która nie odnosi się do legendy.

- opowieść o świętych, postaciach historycznych lub fantastycznych i ich niezwykłych dokonaniach
- tak powiemy o słynnej osobie
- tekst z boku mapy objaśniający jej symbole i kolory
- opowieść o niezwykłych i fantastycznych postaciach dziejąca się w przyszłości
- napis na monecie, pieczęci lub medalu
- utwór instrumentalny podobny do ballady
- niewiarygodne informacje o ludziach i wydarzeniach



Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DMOR97zwv>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY-SA 4.0.

Podsumowanie

Termin legenda ma kilka znaczeń. Może oznaczać: opowieść dotyczącą życia świętych i bohaterów lub wydarzeń historycznych, nasyconą motywami fantastyki i cudowności; osobę otoczoną niezwykłą sławą; zmyślane lub przesadzone historie dotyczące sławnych ludzi, miejsc albo zdarzeń historycznych. To również krótki tekst na marginesie mapy, objaśniający występujące na niej symbole graficzne i barwne; napis na monecie, medalu lub pieczęci; liryczny utwór instrumentalny.

W legendach występują postacie fantastyczne i historyczne. Można dokładnie określić czas i miejsce dziejących się w nich wydarzeń, dlatego często są one cenną skarbnicą wiedzy o regionie, mieście czy kulturze danego kraju. Niestety nie zawsze kończą się szczęśliwie. Przykładami legendy są: *Legenda o Królu Kraku*, *Legenda o św. Kindze*, *Legenda o św. Jadwidze*.

Baśń to fantastyczna opowieść dziejąca się w nieokreślonym miejscu i czasie. Jej stałym motywem jest starcie sił dobra i zła, z których to pierwsze zawsze zwycięża. Baśnie odzwierciedlają stare wierzenia ludowe.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższe zdania i zaznacz, czy są one prawdziwe, czy fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Lutek biedny był jak mysz zamkowa.	☐	☐
Bohaterem legendy nie może być dzielny wojownik.	☐	☐
Królewna zaklęta w kaczkę znajduje się w podziemiach przy ulicy Ordynackiej.	☐	☐

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Słowniczek

baśń

opowieść o nadnaturalnych postaciach i zjawiskach, odzwierciedlająca ludowe wierzenia, poglądy, stosunki międzyludzkie

legenda

1. opowieść dotycząca życia świętych i bohaterów lub jakichś wydarzeń historycznych, nasycona motywami fantastyki i cudowności; 2. osoba otoczona niezwykłą sławą; 3. zmyślane lub przesadzone historie dotyczące sławnych ludzi, miejsc albo zdarzeń historycznych, 4. krótki tekst na marginesie mapy, objaśniający występujące na niej symbole graficzne i barwne, 5. napis na monecie, medalu lub pieczęci 6. liryczny utwór instrumentalny

postać fantastyczna

bohater fikcyjny występujący w literaturze fantasy, baśniach, mitologiach, legendach; wyróżnia się niezwykłymi, nadludzkimi cechami i zdolnościami

postać historyczna

postać o określonym życiorysie, która zapisała się swoim czynami na kartach historii; jej dzieje badają historycy; przeciwieństwo postaci fikcyjnej

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Legenda

Grupa docelowa

Szkoła podstawowa, klasa V

Ogólny cel kształcenia

Rozpoznaje czytany utwór jako baśń i legendę.

Kształtowane kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia

18.12.2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie

uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Umiejętność uczenia się

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczniowie:

- nazywają cechy gatunkowe legendy,
- omawiają akcję legendy, wyodrębniają wątki i wydarzenia,
- charakteryzują i oceniają bohaterów legendy,
- inscenizują wybraną legendę.

Metody/techniki kształcenia

- metoda asymilacji wiedzy - pogadanka, dyskusja, wykład
- metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy - "burza mózgów"
- metoda inscenizacyjna - drama
- metoda eksponująca - pokaz filmu
- metoda praktyczna - ćwiczenia

Formy pracy

- zbiorowa
- indywidualna

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie, jakie legendy znają, prosi o wymienienie bohaterów legendarnych. Następnie pyta, czy znają inne znaczenia słowa *legenda*. Zaprasza do obejrzenia filmu *Legenda*.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie wraz z nauczycielem oglądają film *Legenda*. Nauczyciel przerywa projekcję po słowach: *A wtedy każdej pracy Pan Bóg dopomoże*. Zapowiada konkurs na najtrafniejszy tytuł obejrzonej legendy. Zapisuje propozycje uczniów na tablicy, zapowiadając, że na zakończenie lekcji ich pomysły zostaną skonfrontowane z rzeczywistym tytułem. Propozycje najciekawsze i najbliższe oryginałowi zostaną nagrodzone plusem.
2. Następnie nauczyciel inicjuje dyskusję nad postawą głównego bohatera legendy i zakończeniem opowieści, zadając pytania do rozważań:
Czy szewczyk jest bohaterem pozytywnym, czy negatywnym i dlaczego?
Czy słusznie postąpił, obdarzając ubogiego pieniędzmi?
Czy zakończenie legendy jest szczęśliwe, czy nieszczęśliwe?
Jaka nauka płynie z legendy?
3. Po zakończonej dyskusji nauczyciel włącza dalszą część filmu i ponownie zatrzymuje go po słowach: (...), *ktoś może powiedzieć, że opowiadamy legendy*. Uczniowie samodzielnie rozwiązują ćwiczenia interaktywne od 1 do 3. Odpowiedzi omawiają wspólnie z nauczycielem.
Nauczyciel rozdaje uczniom tekst *Legendy o Złotej Kaczce*. Następnie włącza pozostałą część filmu, zatrzymuje po słowach:

*Tak jest w przypadku Legendy o Złotej Kaczce, Zapamiętaliście nazwy ulic, którymi wędruje szewczyk Lutek?, Jednak obok nich pojawiają się postacie historyczne lub związane z historią,*dając uczniom czas na określenie kolejno: czasu akcji, miejsca akcji, bohaterów. Następnie odpowiedzi uczniów są porównywane z narracją w filmie.

4. Po zakończonej projekcji uczniowie samodzielnie rozwiązują ćwiczenia interaktywne od 4 do 10. Odpowiedzi omawiają z nauczycielem.
5. Nauczyciel wspomina o ciekawej odmianie legendy, legendzie miejskiej. To opowieść, która ma tylko pozory prawdziwej informacji, najczęściej rozpowszechniana jest w kręgach towarzyskich, w mediach, ostatnio zaś w internecie. Stworzona przez anonimową osobę, szybko się rozpowszechnia. Tematyka jest związana z ważnymi dla danej społeczności sprawami, np. zdrowiem lub bezpieczeństwem.
6. Nauczyciel opowiada przykładową legendę miejską, np. o czarnej wołdze.

Faza podsumowująca

1. Na zakończenie nauczyciel prosi o przypomnienie tytułu omawianej na lekcji legendy i wspólnie z uczniami rozstrzyga konkurs na tytuł legendy. Następnie inicjuje krótką dyskusję nad znaczeniem i wartością legend, opierając się na informacjach podanych w zakończeniu filmu.

Praca domowa

1. Napisz własną legendę, pamiętaj o jej cechach gatunkowych.
2. Czy znasz legendy swojego regionu lub miejscowości? Wybierz jedną i przygotuj się do opowiedzenia jej w klasie.

Metryczka

Tytuł

Legenda

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

Z polskich opowieści

Przedmiot

Język polski

Etap edukacyjny

II/szkoła podstawowa

Nowa podstawa programowa

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
- 2) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- 3) rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
- 5) omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty, punktu kulminacyjnego;
- 6) rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
- 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
- 9) charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- 10) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
- 11) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 13) wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
- 14) nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;

20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

3) określa temat i główną myśl tekstu;

4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);

II. Kształcenie językowe.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1) identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny;

2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

3) tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

5) opowiada o przeczytanym tekście;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1) doskonali ciche i głośne czytanie;

7) rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;

8) poznaje życie kulturalne swojego regionu;

9) rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Umiejętność uczenia się

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczniowie:

- nazywają cechy gatunkowe legendy,
- omawiają akcję legendy, wyodrębniają wątki i wydarzenia,
- charakteryzują i oceniają bohaterów legendy,
- inscenizują wybraną legendę.

Powiązanie z e-podręcznikiem

<http://www.epodreczniki.pl/reader/c/221804/v/22/t/student-canon/m/j0000008HFB5v22>